

Els cants de Maldoror

Isidore Ducasse

És mitjanit; ja no es veu cap més òmnibus entre la Bastille i la Madeleine. M'equivoco; aquí de sobte n'apareix un, com si sorgís de sota terra. Els pocs vianants ressagats se'l miren amb atenció, perquè, aparentment, no sembla igual a cap altre. A l'imperial seuen homes que tenen l'ull immòbil, com el d'un peix mort. Estan apilotats els uns contra els altres, i sembla que hagin perdut la vida; per la resta, no s'ha excedit el nombre reglamentari. Quan el cotxer dona un cop de fuet als cavalls, hom diria que és el fuet que li mou el braç, i no pas el braç el fuet. Quin sentit té aquest compost d'éssers estranys i muts? Potser són habitants de la lluna? En alguns moments hom tindria la temptació de creure-ho; ara bé, més aviat semblen cadàvers. L'òmnibus, que té pressa d'arribar a l'última estació, devora l'espai, i fa cruixir l'empedrat... S'escapa!... Però, una massa informe el persegueix amb acarnissament, seguint-li les petges, entre la pols. «Pareu, us ho suplico; pareu... tinc les cames inflades d'haver caminant durant tot el dia... no he menjat res des d'ahir... els meus pares m'han abandonat... ja no sé què fer... estic decidit ha tornar a casa, i hi arribaria de seguida, si em féssiu lloc... sóc una criatura de vuit anys, i confio en vosaltres...» S'escapa!... S'escapa!... Però una massa informe el persegueix amb acarnissament, seguint-li les petges, entre la pols. Un dels homes, d'ull fred, dona un cop de colze al seu veí, i sembla que li expressi el seu descontentament per aquests gemecs, de timbre argentí, que li arriben fins a l'orella. L'altre abaixa el cap d'una manera imperceptible, en forma d'aquiescència, i es torna a sumir tot seguit en la immobilitat del seu egoisme, com una tortuga en la seva closca. Tot indica, en les faccions dels altres viatgers, uns sentiments idèntics als dels dos primers. Els crits encara es fan sentir durant dos o tres minuts, més penetrants a cada segon. Es veuen tot de finestres que s'obren sobre el bulevard, i una cara astorada, amb un llum a la mà, després d'observar la calçada, tanca el finestró amb ímpetu, per no tornar a aparèixer més... S'escapa!... S'escapa!... Però una massa informe el persegueix amb acarnissament, seguint-li les petges, entre la pols. Només un jove, sumit en un somieig, enmig d'aquests personatges de pedra, sembla experimentar compassió pel desgraciat. No gosa aixecar la veu a favor de l'infant, que creu poder-lo atènyer, amb les seves menudes cames adolorides, car els altres homes li llancen mirades de menyspreu i d'autoritat, i sap que no pot fer res contra tots. Amb els colzes repenjats als genolls i el cap entre les mans, es pregunta, estupefacte, si això és el que hom anomena la caritat humana. Reconeix llavors que només es tracta d'una vana paraula, que ni tan sols ja no es troba al diccionari de la poesia, i admet amb franquesa el seu error. Es diu: «Efectivament, per què interessar-me per una criatura? Deixem-la de banda.» Tanmateix, una llàgrima cremant ha rodolat per la galta d'aquell adolescent, que acaba de blasfemar. Es passa pensament la mà pel front, com si volgués apartar-ne un núvol l'opacitat del qual li enfosqueix la intel·ligència. S'agita, però en va, en el segle en el qual ha anat a parar; sent que no hi està al seu lloc, i tanmateix no en pot sortir. Presó terrible! Fatalitat odiosa! Lombano, des d'aquell dia estic content de tu! No parava d'observar-te, mentre el meu rostre respirava la mateixa indiferència que la dels altres viatgers. L'adolescent s'aixeca, amb un moviment d'indignació, i vol marxar per no haver de participar, ni que sigui involuntàriament, en una mala acció. Li faig un senyal, i torna a posar-se al meu costat... S'escapa!... S'escapa!... Però una massa informe el persegueix amb acarnissament, seguint-li les petges, entre la pols. Els crits s'aturen de sobte, car l'infant ha tocat amb el peu una llamborda bonyeguda, i, en caure, s'ha fet una ferida al cap,. L'òmnibus ha

desaparegut a l'horitzó, i ja només es veu el carrer silenciós... S'escapa!... S'escapa!... Però una massa informe el persegueix amb acarnissament, seguint-li les petges, entre la pols. Mireu aquest drapaire que passa, arquejat sobre la seva llanterna pàl·lida; hi ha més cor en ell que en tots els seus semblants de l'òmnibus. Acaba d'aixecar l'infant de terra; podeu estar segurs que el guarirà, i que no l'abandonarà, com han fet els seus pares. S'escapa!... S'escapa!... Però, des d'on es troba, l'esguard penetrant del drapaire el persegueix amb acarnissament, seguint-li les petges, entre la pols!... Raça estúpida i ximple! Et penediràs d'actuar així. Sóc jo qui t'ho diu. Te'n penediràs, au!, te'n penediràs. La meva poesia no consistirà en res més que en atacar, per tots els mitjans, l'home, aquesta fera salvatge, i el Creador, que no hauria hagut d'engendrar semblant xusma. Els volums s'amuntegaran sobre els volums, fins al final de la meva vida i, així i tot, només s'hi trobarà aquesta única idea, sempre present a la meva consciència!

Isidore Ducasse, comte de Lautréamont, «Els cants de Maldoror», cant II, estrofa 4, a *Obra completa*, Vallbona de les Monges, March, 2005.

Traduït per Ricard Ripoll